

H O G Y G A L O V S T

(Անտիպ)

«Նստարուք ի քաղաքիս
Երուսաղէմ մինչեւ զգենուցուք
գորութիւն ի բարձանց»:
Ղկս. ԻԴ.

Եղիվարդ

Նորէն Հոգեգալստեան տօնի խորհուրդին և ներշնչման միջեւ ենք, հրաշալի դէպքը՝ որ Աւետարանի ձկնորս և պարզ հոգիներուն պիտի բաշխէր Ս. Հոգիին շնորհը, ընելու համար զիրենք հուրով մկրտուած ուսուցիչներ և վկաներ աշխարհի համար:

Առաքեալները պէտք ունէին այդ մխիթարութեան, որպէսզի իրենց բեկուած և յուսահատ սրտերը կարող ըլլային վերցնելու նախ վիշտին բեռը, ապա վերածելու այդ ցաւը ուժի, մխիթարութեան:

Անոնք պէտք ունէին նաեւ վերին այդ Հաղորդութեան, որովհետեւ առանձնութիւնը առողջ մտքի և հոգիի վիճակ մը չէ:

Ս. Հոգիի ներկայութիւնը Իրեն սպասող առաքեալներուն մէջ, ոչ միայն կենդանի միացման օղակը եղաւ, այլ նաեւ զանոնք բոլորը հանեց այն սկզբունքին մէջ, որ կենդանի գերագոյն սկզբունքները և կեանքի ուժը կը բնորոշուին Իր միացնող ըլլալու հանգամանքով: Մահը կեանքի անջատման սկզբունքն է, իսկ կեանքը՝ հաղորդակցութիւններուն:

Ս. Հոգիին մէջ առաքեալները, իսկ իրենցմով բովանդակ եկեղեցին կը միանար ու կ'եղբայրանար, կը զօրանար ու կը միաձուլուէր նոյն մեծ սկզբունքին մէջ, որ կեանքին է, ընկերութեան և հետեւաբար Աստուծոյ:

Մեր օրերու քաղաքական ու ընկերային տեսաբաններու առաջարկած միջոցները իրական ու տեսական դարմաններ չեն, այդ մարգարէներու խոստումն ու առաջարկութիւնները ուրիշ բան չեն բայց ժամանակատու և անիրական երազներով օրօրել ամբոխները: Անգթութիւնը, ոճիրը ամէն

ժամանակէ աւելի այսօր ապերասանօրէն կ'իշխեն, և Քրիստոսի հոգին նահանջի մէջ է: Առանց կրակէ լեզուներով խորհրդանշուած Սուրբ Հոգիին, անասնական սէրը մարդերուն, շահամոլութիւնը դասակարգերուն և անհանդուրժողութիւնը ազգերուն, նոր ու ամեհի ձեւերով կը յայտնուին քաղաքակրթութիւն կոչուած տիղմին ու խորշանքին ընդմէջէն: Բոլոր սրբութիւնները ոտնակոխան ինկած կը լքուին նոյնիսկ պարկեշտ կարծուած մարդերէն և ազգերէն: Պաշտամունք և յարգանք կը տրուի ուժին, որ իրեն իբրեւ զօրանոց ունի դրամը, սուրը, աթոմը:

Ատոր համար է որ Հոգեգալուստը իրապէս ծննդեան օրն է Քրիստոնէական Եկեղեցոյ, այսինքն կենդանութեան և հետեւաբար միացման տօնը, որ Աստուծոյ զօրութիւնը կու գար միացնելու մեզ Իրեն: Այս մեծ զօրացումով էր որ Եկեղեցոյ հայրերը Հոգեգալուստը կը նկատէին բարձունք աշտարակաշինութեան աւանդութեան, մարդկային լեզուներու խառնակութեան և ցեղերու բաժանման, ընելով ի Քրիստոս մի՛ բոլոր ազգերը:

Յետոյ Սուրբ Հոգին ներշնչելի մանաւանդ, ինչպէս արուեստագէտը ներշնչման պէտք ունի իր արտայայտութիւնները գերազանց ձեւերուն մէջ հանելու, անոնց ցաւն ու կսկիծը վերածելով արեան ժայթքի, կարմիր փառքի, իրենց վերքերէն երգեր հիւսելով: Ահա թէ ինչո՞ւ Աստուածային Վարդապետը պատուիրէր էր իր աշակերտներուն իրենցմէ բաժնուելէն առաջ, չթողուլ Երուսաղէմը մինչեւ որ գար իրենց Սուրբ Մխիթարիչը, Սուրբ Ներշնչիչը:

Որովհետեւ հակառակ իրենց փորձառութեան և գիտութեան, իրենց կը պակսէր

ներշնչումը: Մինչև այն ատեն անոնք ընդունողներ եղած էին, ճշմարտության, լսողներ, ականատեսներ աստուածային կեանքի մը և գործի մը: Բայց հիմա անհրաժեշտ էր իրենց ընդունածը գործի փոխակերպել, դառնալ ապրողներ աստուածային կեանքի մը: Ասոր համար պէտք ունէին ներշնչումի, Տիրոջ ներկայութիւնը այն ուժին և կեանքին, որ մարդկայինը Աստուածայինի կը վերածէ, կաւը՝ լոյսի, տկարութիւնը՝ զօրութեան:

Ու երբ եկաւ Սուրբ Հոգին, անոնք եղան համակ հաւատք, համակ քաջութիւն, ճանաչում և սէր՝ նուաճել կարենալու չարիքն ու մահը, իրագործելու Եկեղեցին և զայն տանելու աշխարհին:

Առանց այդ նկատողութեան, ամէն օր ապրող կենդանի տեսիլքին, յաւերժական ներկայութեան, մենք թմրածներ ենք այս կեանքին մէջ, աւելին՝ պատրանքի զոհեր: Առանց այդ կենդանի շունչին մեր խօսքը անզսպանակ կզակներէ թափած բամբասանք է, մեր սիրտը՝ մաղձամաշկ, մեր մարմինը՝ խառնկած ոսկրակոյտ մը, իսկ մեր գործը՝ անիմաստ շարժումներու

տեսարան մը միայն:

Ս. Հոգիի շնորհիւ հրագինուած խեղճ ձկնորսները կը դառնան աշխարհի լուսատուութեան և առաջնորդութեան ատակ Առաքեալներ, և անվիատ քարոզիչներ Քրիստոնէութեան գաղափարին և երկնքի թագաւորութեան:

Ի զուր չէ որ ըսուած է թէ մարդերու ճակատագիրը վարել կարենալու համար պէտք է Աստուծոյ կանչուած ըլլան մարդիկ և ոչ թէ իրենց մարդկային բերումներէն և փափաքներէն հրմշտկուած: Մարդուն կարողութիւնները սահմանափակ են, այսօրուան իմաստունը վաղուան յիմարն է և այսօրուան գիտութիւնը՝ վաղուան առասպելը:

Այսօր և միշտ աշխարհը պէտք ունի Սրբ. Հոգիին և երկինքի իմաստութեան և օժանդակութեան: Բաբելոնեան լեզուախառնութիւնը նորէն կ'իշխէ հոգիներուն և քաղաքակրթութեան վրայ, ու Աստուծոյ թագաւորութեան աշտարակը կը մնայ անաւարտ: Պէտք ունինք այդ ներշնչումին և կրակին քաջութեան և ուժին, պարտութեան մատնելու հոգիներու դժոխքը:

ԱՍՏՂԵՐԷՆ ՊԱՅԾԱՌ

Աստղերէն պայծառ, աստղերէն բարի,
Աչերն են իմ մօր, աւանդն անցեալին:
Բոլոր ձայներէն աւելի անոյշ,
Կը բաշխուի նորէն ձայնն իր իմ հոգոյս:

Ո՛չ մէկ փայփայանք կրնայ ինծի տալ
Քաղցրութիւնն անհուն անոր ձեռքերուն.
Ինչ որ կը մնայ իմ մէջս դեռ սուրբ,
Հաւատքն է իմ մօր, հեքիաթ անանուն:

Իր արցունքներու բիւրեղէն գուցէ,
Իմ մէջս ինկան աստղեր երազին,
Ահա թէ ինչու տողերն այս տրտում,
Նորէն իր անյայտ ճամբուն կը նային: